

*Hyväksytty Kosken
hallituksessa 9.3.2016*

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUKSEN
KANNATUSYHDISTYS RY:N
TOIMINTAKERTOMUS

KOSKEN VUOSI 2015

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4

40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi

Painopaikka

Sovatek, Jyväskylä 2016

SISÄLLYS

1	LAKIUUDISTUSTEN VUOSI	3
2	KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ	4
3	HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS	5
	3.1 Kosken kannatusyhdistys ry	5
	3.2 Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen	5
	3.3 Kosken talous	7
4	VIESTINTÄ	8
5	KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2015	9
	5.1 Maakunnallisen sote-kehittämiskäytännön suunnittelu	9
	5.2 Tutkimukseen perustuvan toiminnan vahvistaminen	11
	5.3 Uuden sosiaalihuoltolain toimeenpanon tukeminen	12
6	KOSKEN PERUSTOIMINTA	12
	6.1 Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatioryhmä ja Kaste-ohjelman alueellinen toimeenpano	12
	6.2 Kosken työryhmät, työkokoukset ja verkostot	13
	6.2.1 Kosken maakunnalliset työryhmät	13
	6.2.2 Kosken työkokoukset	15
	6.2.3 Verkostotyö	16
7	KOSKEN PALVELUTOIMINTA	18
	7.1 Sosiaaliasiamiestoiminta	18
	7.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä	19
	7.3 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja	20
	7.4 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä	22
	7.5 Koulutus ja konsultointi	23
	7.6 Työnohjaus	25
8	KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA	25
	8.1 Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa	25
	8.2 Keski-Suomen SOTE 2020	26
	8.3 Rainer	28
	8.4 Kansa-koulu	29
	8.5 OHOI – Osaamista vuorohoitoon	29
	8.6 Hankesuunnittelu	30

LIITTEET	31
LIITE 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n jäsenet joulukuussa 2015	31
LIITE 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n hallitus vuosille 2015–2017	32
LIITE 3. Kosken henkilöstö vuonna 2015	33
LIITE 4. Kosken julkaisutoiminta vuonna 2015	34

1 LAKIUUDISTUSTEN VUOSI

Koskessa jatkettiin vuonna 2015 pitkäjänteistä kehitystyötä aiempien vuosien tapaan. Koske tuotti asiantuntijapalveluita sekä välitti sosiaalihuollon erityisosaamista koulutusten, konsultaation ja hankkeiden kautta. Toimintavuotta leimasivat useat lakiuudistukset sekä sote-reformin eteneminen. Koskella oli aktiivinen rooli erityisesti tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisrakenteen suunnittelutyössä. Ehdotus kehittämistoiminnan maakunnallisesta organisoinnista valmisteltiin Koskessa osana Keski-Suomen SOTE 2020 -hanketta. Tässä toimintakertomuksessa mm. arvioidaan valmistuneen suunnitelman merkitystä.

Vuonna 2015 Kosken perusmiehitys oli melko pieni, 7 työntekijää. Taloudellisten resurssien niukkuudesta huolimatta pystyttiin Koskessa hoitamaan lakisääteiset tehtävät ja vastaamaan moniin maakunnan tarpeisiin ja toiveisiin. Tilikaudelle budjetoitu tuottotavoite onnistuttiin myös ylittämään. Tämä on Kosken ammattitaitoisen ja innolla työhönsä sitoutuvan työntekijäporukan ansiota. Yhteistyötä tiivistettiin maakunnan muiden toimijoiden kanssa ja Kosken toiminnassa pyrittiin keskittymään tärkeimpiin ja ajankohdallisimpiin tehtäviin.

Sosiaalialan ammatillisen osaamisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin esillä pitäminen on ollut ja on Kosken keskeisin tehtävä. Uusi sosiaalihuoltolaki astui voimaan huhtikuussa 2015. Tämä merkittävä uudistus on tuonut paljon koulutustarpeita ja uuden lain teemat ja henki pyrittiin huomioimaan Kosken kaikessa toiminnassa. Sosiaalihuollon piirissä puhuttivat vuoden 2015 kuluessa myös perustoimeentulotuen tuleva Kela-siirto sekä työvoiman palvelukeskuksia koskeva uudistus. Koske oli mukana järjestämässä näistä teemoista keskustelufoorumeita maakunnan väelle.

Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista astui voimaan 1.4.2015. Sosiaalihuollosta on aiemmin puuttunut lainsäädäntö, joka olisi ohjannut asiakasasiakirjojen laatimista, säilyttämistä ja arkistointia. Lain toimeenpanon tueksi sosiaalialan osaamiskeskukset saivat rahoituksen valtakunnalliseen yhteishankkeeseen, joka käynnistyi elokuussa. Sosiaalialan osaamiskeskusten yhteistyönä otettiin vuoden aikana kantaa myös mm. varhaiskasvatuslain uudistukseen ja hallituksen esitykseen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Lausunto vammaislainsäädännön uudistamistyöryhmän loppuraportista valmisteltiin Koskessa kesäkuussa 2015.

Sote-reformi eteni valtakunnassa monivaiheisesti. Sote-alueiden määräksi kaavailtiin vuoden kuluessa kaikkea 5–19 alueen välillä. Keski- ja Itä-Suomen ”Itäisen sote-alueen” suunnittelua ehdittiin jo käynnistellä, kunnes laaditut suunnitelmat törmäsivät perustuslaillisiin ongelmiin. Elokuussa valmistui STM:n selvityshenkilöraportti: *Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ja itsehallintoalueiden perustamisen sekä aluehallintouudistuksen valmistelu* (Tuomas Pöysti). Hallitus päätyi lopulta marraskuussa neuvotteluratkaisuun, jonka mukaan uusi aluehallintouudistus perustuu maakuntapohjaiselle 18 itsehallintoalueelle, joista 15 tulisi järjestämään sote-palvelut itse.

Tasapuolisen sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, opetus- ja kehittämistoiminnan turvaamiseksi pyrittiin vaikuttamaan myös sosiaalialan osaamiskeskusten yhteistyönä. Osaamiskeskusneuvottelukunnan työvaliokunta jätti 27.3.2015 yhteisen lausunnon ”Sosiaalihuollon kehittäminen osaksi tulevaa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä”. Loppuvuodesta 17.12.2015 osaamiskeskusten johtajat laativat niin ikään kannanoton sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisrakenteiden muodostamiseen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain yhteydessä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Valtiovarainministeriö lähettivät hallituksen linjaukset sote-uudistuksesta ja itsehallintoalueista lausunnonle marraskuussa 2015. Lausuntoaikaa annettiin 9.2.2016 saakka.

2 KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ

Kosken toiminnan arvoja ei ole ollut syytä tässä vaiheessa uudistaa. Kosken toiminta on perustunut edelleen **avoimuuteen, luotettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen**. Näitä arvoja on eletty todeksi ja edistetty kaikessa toiminnassa

Avoimuudella tarkoitamme sitä, että:

- Toimintamme ja keskustelufoorumimme ovat avoimia kaikille sosiaalialan ammattilaisille ja muille toimijoille.
- Kokoamamme, tuottamamme ja välittämämme tieto on kaikkien saatavilla ja siten hyödynnettävissä ja parannettavissa.
- Olemme avoimia uusille ideoille ja ajatuksille ja kuuntelemme muita ihmisiä, organisaatioita ja yhteisöjä.

Luotettavuus tarkoittaa sitä, että:

- Teemme sen, mitä lupaaamme ja teemme sen niin hyvin kuin osaamme.

- Kosken jakama ja välittämä tieto on pätevää ja luotettavaa.

Yhdenvertaisuutta toteutamme Kosken työssä:

- Rohkaisemalla alan ammattilaisia, asiakkaita ja järjestötoimijoita osallistumaan ja tuomaan esille ajatuksia koulutustaustasta, ammatti- tai organisaatioasemasta riippumatta. Kohtelemme kaikkia alan toimijoita yhtä arvokkaana.
- Siten, että toimintamme tähtää yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja kaikkien kansalaisten tasa-arvon edistämiseen.

Arvojen pohjalta kiteytetty Kosken perustehtävä on edelleen ajankohtainen:

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on maakunnallinen, vakiintunut, joustava ja arvostettu sosiaalialan kehittämissyhteisö ammattilaisille ja muille toimijoille.

3 HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS

3.1 Kosken kannatusyhdistys ry

Koskea hallinnoi Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry. Yhdistyksellä oli 46 jäsentä joulukuussa 2015. Yhdistyksen jäsenistössä ei tapahtunut muutoksia vuoden aikana. Luettelo yhdistyksen jäsenistä on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 1).

Yhdistyksen hallitus piti vuoden 2015 aikana 7 kokousta. Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 26.3.2015, jossa valittiin uusi hallitus kaudelle 2015–2017. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin edelleen Risto Kortelainen ja varapuheenjohtajaksi Mikko Mäntysaari. Esittelijänä toimi johtajan sijaisuutta tekevä Raili Haaki ja sihteerinä suunnittelija Sivi Talvensola. Hallituksen kokoonpano vuosille 2015–2016 on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 2).

3.2 Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen

Kosken kehittäjäyhteisön muodostivat Kosken palkkaamat työntekijät (7 henkilöä) sekä Jyväskylän hallinnoiman Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen 7 työntekijää. Luettelo henkilöstöstä on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 3). Kosken kanssa samoissa tiloissa työskenteli mm. Keski-Suomen vammaispalvelusäätiön, Sininauhaliiton sekä Varttuneiden asumis-

oikeusyhdistys Jaso ry:n toimijoita. Kaksi opiskelijaa teki Kosken henkilöstön ohjauksessa opinnäytetyötään.

Työyhteisön toiminnan turvaamiseksi kaikki toimintasuunnitelmaan kirjatut asiat toteutuivat:

- Työyhteisön kuukausikokoukset järjestettiin 9 kertaa vuoden aikana sekä lukuisia muita vapaamuotoisia yhteisiä tapaamisia eri teemojen ympärillä
- Strategiapäivä järjestettiin 15.9. yhteistyössä Perusterveydenhuollon yksikön kanssa. Päivässä suunniteltiin yhteistä toimintaa vuodelle 2016.
- Kosken työntekijöiden kanssa käytiin vuosittaiset kehityskeskustelut. Osa keskusteluista toteutettiin kävelypalaverina.
- Työntekijöillä oli mahdollisuus työnohjaukseen
- Työsuojelun toimintaohjelman ja syksyllä 2014 toteutetun työsuojelutarkastuksen edellyttämät toimet toteutettiin
- Työterveyttä ja hyvinvointia tuettiin järjestämällä kesäkuussa työyhteisön liikuntailtapäivä Tourujoen luontopolulla.

Työntekijät osallistuivat koulutussuunnitelman mukaisiin sekä muihin osaamista kehittäviin koulutuksiin. Koske tuki myös työntekijöidensä jatkokoulutautumista. Myös ammatilliseen lisensiaattikoulutukseen ja johtamiskoulutukseen liittyvät lähipäivät sisällytettiin oman osaamisen kehittämisen koulutussuunnitelmaan.

Koko henkilöstölle yhteisiä koulutuksia olivat:

- Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sosiaalihuoltoläkikoulutukset Jyväskylässä 4.–5.3.2015
- Valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät 27.–28.8.2015 Tampereella

Lisäksi koskelaisia osallistui mm. seuraaviin valtakunnallisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin:

- Sosiaalityön tutkimuksen päivät 12.–13.2.2015 Turussa
- TerveSos-tapahtuma 6.–7.5.2015 Jyväskylässä

- Sosiaalityön pohjoismainen konferenssi 10.–12.6.2015 Helsingissä. Konferenssin teemana oli Rohkeus sosiaalialalla.
- Sosiaali- ja terveydenhuolto murroksessa Pariisista Pelkosenniemelle, THL:n seminaari muutoksentekijöille 19.11.2015.

3.3 Kosken talous

Keski-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskukselle kertyi tilikaudella 2015 toimintatuottoja yhteensä 446 760,80 euroa, mikä oli noin 15 000 euroa edellisvuotta vähemmän. Budjetoitu tuottotavoite oli 422 000 euroa, mikä siis ylittyi 5,8 %. Varsinaisten toimintatuottojen lisäksi STM:n perusrahoitusta tuloutettiin 116 479 euroa.

STM – yleisavustuksen lisäksi toiminnan rahoitus koostui kirjanpidollisesti 11 (15 v. 2014) eri seurantakohteen tuotoista. Yleisavustuksen lisäksi kohteet jakaantuivat edellisvuosien tavoin palvelu-, koulutus – ja konsultointi- sekä hanketoimintaan. Näiden rahoitusosuudet jakaantuivat v. 2012-2015 seuraavasti:

	2015	2014	2013	2012
YLEISAVUSTUS	116 479,00	147 266,20	184 744,58	187 113,68
PALVELUTOIMINTA	223 519,44	205 107,23	195 534,71	215 980,34
KOULUTUS KONSULTOINTI	39 029,79	74 414,67	40 658,78	52 472,84
HANKETOIMINTA	143 092,66	143 388,24	155 801,67	185 128,51

Toiminnan luonteen mukaisesti henkilöstömenot muodostivat suurimman kulukokonaisuuden (66 %). Palkka- ja sosiaalimaksuja kertyi n. 370 314 euroa, missä vähennystä edellisvuoteen noin 5 %. Palkkatilastoinnin mukaan bruttotyöpäiviä kertyi 10 (11) eri henkilölle yhteensä 1819 (1904), mikä tekee 7 henkilötyövuotta.

Toimitilavuokria maksettiin 60 204 euroa (noin -9 %). Muita toimintamenoja kertyi 125 726 euroa (- 8,6 %) Kokonaismenoja kertyi 556 245 euroa (-6%). Poistojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 7 127,90 euroa

Yhdistyksen keskimääräinen maksuvalmius pysyi kuukauden minimikassa-vaateen yläpuolella. Tilikauden päättyessä likvidit varat ja saamiset olivat yhteensä 173 709 euroa, mikä oli 1,6-kertainen (1,76) velkoihin nähden. Varojen ja velkojen suhdetta voi pitää erinomaisena. Tilikaudella ei toteutettu pitkäaikaisia investointeja. Taseen loppusumma päättyi 173 709 euroon.

4 VIESTINTÄ

Kosken viestinnän peruspilarit ovat selkeä ja tehokas ulkoinen viestintä; sisäisen yhtenäisyyden vahvistaminen ja hyvän hengen ylläpito; sähköisten viestikanavien ja teknologian hyödyntäminen. Kosken toiminnassa tärkeää on avoin tiedonkulku ja tiedon luotettavuus. Koske välittää sosiaalialaa koskevaa tietoa maakuntaan ja maakunnasta kertyvää tietoa eteenpäin valtakunnallisille foorumeille.

- Tärkeimpiä tiedotuskanavia olivat eri verkostoille lähetettävä sähköposti, Kosken kotisivut sekä niillä olevat uutiset ja tapahtumakalenteri.
- Tietoturvallinen asiointikanava sosiaaliamiespalveluun otettiin käyttöön toukokuussa 2015. Asiointi tapahtuu Suomi.fi-portaalin kautta.
- Kosken sähköinen ajankohtaistiedote julkaistiin puolivuositain, kesä- ja joulukuussa.
- *WANTED–sosiaalialan positiivinen ammattilainen* Facebook-sivulla jatkettiin alan yleisten ajankohtaisten uutisten julkaisemista.
- Videoneuvotteluyhteyksien hyödyntämistä jatkettiin sekä Kosken omissa tilaisuuksissa että osallistumalla etäyhteydellä muualla Suomessa järjestettäviin tilaisuuksiin. Koskella useita vuosia käytössä ollut videoneuvotteluohjelman rinnalle otettiin Lync/Skype for Business -pikaviesti- ja videoneuvotteluyhteys.
- Kosken sähköisen työskentelyalustan ja arkiston, Arkin, hyödyntämistä jatkettiin päivittäisissä toiminnoissa ja sisäisessä tiedonkulussa

Vuoden 2015 julkaisutoiminta

Toimintavuoden aikana julkaistiin yksi Kosken raportteja -sarjan julkaisu ja kaksi muuta selvitystä. Luettelo vuoden 2015 julkaisuista on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 4).

5 KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2015

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuoden 2015 toiminnan strategisiksi painopisteiksi määritettiin: **(1) KehittämISRakenteen suunnittelu maakunnallisen sote-tuotantorakenteen yhteyteen; (2) Tutkimusperusteisen kehittämis- ja palvelutoiminnan vahvistaminen ja vaikuttavuuden kysymysten tarkastelu; (3) Uuden sosiaalihuoltolain toimeenpanon tukeminen.**

5.1 Maakunnallisen sote-kehittämISRakenteen suunnittelu

Vuoden 2015 aikana Koskessa valmisteltiin suunnitelma Keski-Suomen maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoiminnan uudesta rakenteesta. Suunnittelutyö perustui Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen hallinnoijan Jyväskylän kaupungin sekä Kosken väliseen ostopalvelusopimukseen (ajalla 9.2.2015–31.12.2015). Suunnitelman laatijana ja kokoonjuoksijana toimi Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen johtajan tehtävästä käsin Raili Haaki.

Suunnittelutyön eri vaiheissa saatiin kommentteja ja ohjausta Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja koulutusyhteistyöryhmältä sekä pienemmältä ns. avainhenkilötyöryhmältä ja Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen järjestämien tilaisuuksien työryhmistä. Näiden foorumeiden lisäksi kehittämisrakenteesta keskusteltiin lukuisissa tapaamisissa Keski-Suomessa ja maakunnan rajojen ulkopuolella. Tekstiä raporttiin tuottivat omalta osaltaan myös muut maakunnan sote-kehittäjät (liittyen lähinnä nykytoiminnan kuvaukseen eri yksiköissä, terveydenhuollon organisaatioiden osalta). Ehdotus maakunnallisesta sote kehittämisrakenteesta valmistui ja se raportoitiin 26.10.2015 (*Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämISRakente – Ehdotus kehittämistoiminnan maakunnallisesta organisoinnista*).

Kehittämisrakenteen suunnittelutyöhön kytkeytyi kaksi opinnäytetyötä. Maakunnan sote-kehittämisresursseja ja kehittämisen kokonaiskuvaa kartoitettiin kunnille ja kuntayhtymille suunnatulla kyselyllä. Kyselyn pohjalta valmistui sosiaalityön kandidaatin tutkielma *Keski-Suomen sote kehittää – mitä ja miten?* (Rasinmäki, Kristiina). Kosken ohjauksessa laadittiin perustyön kehittämisen tueksi ylempää AMK-opinnäytetyötä (Muhonen, Maria), jossa tarkastellaan asiakkaan ja työntekijän välistä kehittäjäkumppanuutta asiakas-tilanteessa ja haetaan sille toteuttamistapoja. Teemaan liittyy myös asiakkaiden ja työntekijöiden kokemustiedon saaminen osaksi palvelujen arviointia ja niihin liittyvää päätöksentekoa sen kaikille tasoille.

Kehittämistrakenteen suunnitelman valmistuttua tuloksia esiteltiin Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus- ja tutkimusyhteistyöryhmässä, Keski-Suomen SOTE 2020-hankkeen ohjausryhmässä sekä muissa tilaisuuksissa (mm. Peurunka3-seminaari 27.10.2015, Pohjois-Savon sote-kehittäminen -työryhmän kokouksessa 5.11.2015). Lisäksi tuloksia ja raportin johtopäätöksiä on voitu hyödyntää yhteistyötilaisuuksissa, kun sosiaalialan osaamiskeskuksilta on pyydetty kommentteja kehittämistrakenteista tulevaa sote-järjestämislakia laadittaessa. Sosiaali- ja terveysministeriö kutsusta Kosken johtaja osallistui myös 27.3.2015 Kuopiossa järjestettyyn sote-kehittämistrakenne työpajaan.

Kehittämistrakenne suunnitelman merkityksen arviointia

- Raportti valmistui vähän ennen kuin valtakunnallinen hallituksen päätös sote-uudistuksesta saatiin 7.11.2015. Kun keskustelu sote-alueista ja organisoinnista alkoi, oli Keski-Suomessa jo olemassa ainakin yksi pohdittu ja selkeästi esitetty malli kehittämistoimintojen järjestämiseksi. Raportoitu ehdotus soveltuu hyvin myös hallituksen linjaamaan maakunnalliseen toimintamalliin.
- Kehittämistrakenteen suunnittelutyö on ollut osaltaan tiivistämässä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden yhteistyötä maakunnassa. Lopputuloksessa saatiin kootuksi sekä perustason kehittäjien että esim. erikoissairaanhoidon toimijoiden näkemyksiä yhteiseen suunnitelmaan. Keskusteluyhteyksien avaaminen ja uusien yhteistyökumppanuuksien syntyminen oli suunnitelman laatimisprosessin tärkein hyöty.
- Suunnitelmasta laadittu perusteellinen raportti antaa kehittämistoiminnalle osaltaan oikeutusta. Kehittämistoimintojen organisointi ei pääse unohtumaan sote-palveluiden suunnittelun rinnalta, kun tähän kokonaisuuteen on keskitytty monialaisesti.
- Raportissa on kytketty tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämisen toiminnat osaksi laajempaa kokonaisuutta. Erityisesti johtamisen ja henkilöstöhallinnon kysymykset nivoutuvat kehittämisen kokonaisuuteen hyvin tiiviisti.
- Suunnitelman kokoaminen oli erityisesti verkostojen johtamista. Suunnitteluprojekti toteutettiin siis samaa menetelmää hyödyntäen, kuin valmistellussa mallissa ehdotetaan. Verkoston jäsenet muodostuivat osittain vanhoista tutuista tahoista, mutta matkan varrella mukaan tuli uusia tahoja ja henkilöitä. Maakuntaliiton rahoitusta saaneen osaamiskeskittymä-hankkeen (Campus FI) käynnistys ajoit-

tui juuri suunnitelman loppuvaiheeseen. Näin pystyttiin oivallisella tavalla nivomaan eri resurssit hyödylliseksi jatkumoksi. Tässä vaiheessa toimijoiden kenttä laajentui entistä monitieteisempään suuntaan.

- Heikkoutena suunnittelutyössä oli todella uusien ja innovatiivisten näkökulmien puute. Koska suunnitelmasta oli tarkoitus valmistella realistinen ja toteutettavissa oleva ehdotus, on laadittu raportti ehkä liiankin ”jalat maassa” -henkinen. Enemmänkin keskityttiin kokoomaan olemassa olevia kokemuksia ja ehdotuksia. Kuva tulevasta rakentuu edelleen liäksi sen pohjalle, millaisessa todellisuudessa juuri nyt elämme.

Jatkotoimet

- Sosiaalihuollon roolin esillä pitäminen ja lähellä kansalaisten arkea toteutuvien peruspalveluiden kehittäminen ovat asioita, joiden puolesta Kosken tulee toimia vahvasti jatkossakin.
- Asiakkaiden todellinen osallisuus ja kokemustiedon hyödyntäminen kehittämisessä on näkökulma, joka elää edelleen enemmän puheissa ja suunnitelmissa kuin käytännössä. Jatkossa on työstettävä konkreettisia kokeiluja ja toimintamalleja palveluiden käyttäjäkokemusten hyödyntämiseksi. Tässä voi hyödyntää kehittäjäkumppanuusmallia.
- Jatkossa Kosken tehtävänä on paitsi toimeenpanna suunnitelmaa käytäntöön, myös pyrkiä innovatiivisempaan ”harppaukseen” ja tulevaisuusvisiointiin yhdessä työyhteisön ja verkostojen kanssa. Yhtenä keinona tähän on laajentaa verkostoa ja hakea mukaan yllättäviäkin yhteistyökumppaneita – paitsi palveluiden käyttäjistä myös vaikkapa kulttuurin, taloustieteen tai historian tutkimuksen alalta osana Campus FI -verkostoa.
- Yhteisen ymmärryksen ja kaikkien toimijaosapuolien jakaman etenemissuunnan hahmottaminen vaatii vielä paljon kohtaamisia ja keskusteluja. Koskessa laadittu suunnitelma kehittämisrakenteista ei tule toteutumaan sellaisenaan, mutta se on toiminut ja toimii omalta osaltaan tarpeellisena keskustelualustana.

5.2 Tutkimukseen perustuvan toiminnan vahvistaminen

Tutkimusperustaisen kehittämis- ja palvelutoiminnan vahvistaminen ja vaikuttavuuden kysymysten tarkastelu on laaja kokonaisuus. Asiakastyön vaikuttavuuden ja tulosten mittaamisen kysymykset ovat tulleet enenevästi esille, kun integraatiota terveydenhuollon kanssa työstetään. Tämän painopis-

teen osalta Koske organisoii toimintasuunnitelman mukaisesti seminaaripäivän. 9.10.2016 järjestetty monitieteinen keskustelutilaisuus vaikuttavuudesta oli onnistunut vaikkakin pienimuotoinen aloitus yhteiselle keskustelulle. Tilaisuudessa kuultiin hoitotieteen, sosiaalityö- ja lääketieteen asiantuntijoiden alustukset, joiden jälkeen käytiin mielenkiintoista keskustelua vaikuttavuuden mittaamisen mahdollisuuksista ja tutkimukseen perustuvien käytäntöjen edellytyksistä ja rajoista. Keskustelussa nousseet kysymykset on raportoitu kehittämiskeskustelusuunnitelmassa. Tilaisuudelle on suunnitteilla jatkoa vuoden 2016 puolella.

5.3 Uuden sosiaalihuoltolain toimeenpanon tukeminen

1.4.2015 tuli voimaan uusi sosiaalihuoltolaki, jonka keskeisenä tavoitteena on vahvistaa asiakkaan tarpeista lähtevää toimintakulttuuria sosiaalipalveluissa.

Koske järjesti vuoden 2015 aikana sosiaalihuoltolain toimeenpanoon liittyviä tilaisuuksia ja koulutuspäiviä kuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden toiveiden mukaisesti. Tilaisuuksissa on paneuduttu mm. palvelutarpeen arviointiin, rakenteellisen sosiaalityön menetelmiin ja moniammatillisen yhteistyön mahdollisuuksiin. Myös työryhmissä ja työkokouksissa uuden sosiaalihuoltolain teemat ovat olleet esillä läpi vuoden.

Koske osallistui aktiivisesti myös sosiaalihuoltolain toimeenpanoa tukevien valtakunnallisten ja maakunnallisten hankkeiden suunnitteluun.

6 KOSKEN PERUSTOIMINTA

6.1 Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatioryhmä ja Kaste-ohjelman alueellinen toimeenpano

Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatioryhmä ottaa kantaa mm. terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaan, Keski-Suomen liiton linjauksiin ja Kaste-ohjelmaan. Lisäksi ryhmässä käsitellään maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen kannalta keskeiset hankkeet. Ryhmän kokoonpanosta ja tehtävistä on sovittu samansisältöisin päätöksin Keski-Suomen sairaanhoitopiirin hallituksessa ja Kosken hallituksessa. Ryhmän koordinoinnista ja organisoinnista vastasi vuonna 2015 Koske, puheenjohtajana Raili Haaki ja sihteerinä Sivi Talvensola.

Keski-Suomen SOTE-koordinaatioryhmä kokoontui vuoden 2015 aikana kerran (19.8.). Kokouksessa käsiteltiin sosiaali- ja terveydenhuoltolain järjestämisuunnitelman teon käynnistämistä sekä maakunnan sote-palveluiden ja uuden sairaalan toimintamalleja ja kehittämistä.

Vuoden 2015 aikana Keski-Suomen alueella toteutetut Kaste-ohjelman hankkeet:

- Keski-Suomen SOTE 2020 – Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukonsepti (2014–2016)

Kaste-ohjelma päättyi vuonna 2015. Syksystä 2015 alkaen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäminen sisältyy pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategisen hallitusohjelman viiteen painopistealueeseen, jotka konkretisoidaan 26 kärkihankkeessa. Selkeimmin sote-asiat ovat kohteena Hyvinvoinnin ja terveyden painopistealueen viidessä kärkihankkeessa, joiden osalta suunnittelu maakunnassa on jo alkanut, ja joissa Koske on yhteistyökumppanina mukana.

6.2 Kosken työryhmät, työkokoukset ja verkostot

Koske tarjosi edelleen maakunnan ammattilaisille ja muille kiinnostuneille avoimia foorumeita eri sisältöalueiden ajankohtaisten asioiden pohtimiselle ja yhteiselle kehittämiselle.

6.2.1 Kosken maakunnalliset työryhmät

Kosken työryhmien toiminta painottui vahvasti sosiaali- ja terveystalouden maakunnalliseen uudistustyöhön. Vuoden 2015 aikana eri sisältöalueiden työryhmien toimintoja organisoitiin uudelleen ja Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke hyödynsi näitä olemassa olevia foorumeita kehittämistyössään.

Kosken työryhmät vuonna 2015:

1. Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus- ja tutkimusyhteistyöryhmä

- Työryhmä jatkoi Kosken ja Keski-Suomen SOTE 2020-hankkeen yhteistyönä toteutetun maakunnallisen integroidun kehittämis-, koulutus- ja tutkimusrakenteen suunnittelun työstämistä. Lisäksi suunnittelutyötä varten perustettiin ko. työryhmän jäsenistä pienempi asiaa tiiviimmin työstänyt avainhenkilötyöryhmä. Ryhmät kokoontuivat vuoden aikana yhteensä 5 kertaa. Syksyllä koulutus- ja tutkimusyhteistyöryhmä

aloitti yhteistyön monialaista sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskittymää suunnittelevan Campus FI -hankkeen kanssa. Yhteiskokoukset kutsuttiin koolle loka- ja joulukuussa sairaanhoitopiirin toimesta.

2. Keski-Suomen vammaispalvelutyöryhmä

- Työryhmä jatkoi (Kehitys)vammaisten asuminen ja siihen kuuluvat palvelut -ohjelman eteenpäin viemistä maakunnassa järjestämällä alueellisen KEHAS-kierroksen 10.2. Jyväskylässä. Vuoden alusta työryhmä ryhtyi toimimaan Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen työrukkasena ja sen kokoonpanoa laajennettiin. Samalla työskentelytahti tiivistyi. Työryhmä kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Ryhmän päätehtäväksi muotoutui laatia luonnos esityksestä Keski-Suomen vammaisstrategiaksi, jota työstettiin pienemmissä työrukkasryhmissä ja esiteltiin lokakuun Peurunka3-seminaarissa. Strategiatyö jatkuu vuonna 2016.

3. Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä

- Työryhmä jatkoi kokoontumisia aktiivisesti ja toimi yhteistyössä Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen lasten ja perheiden palveluja kehittävän työryhmän kanssa. Ryhmä kokoontui vuoden aikana 4 kertaa, 29.1., 23.3., 18.5. ja 19.11. Teemoina olivat mm. lastensuojeluprosessin kehittäminen, lastensuojelun edunvalvonta ja työhyvinvointi.

4. Keski-Suomen päihde- ja mielenterveystyöryhmä

- Työryhmä kokoontui vuoden aikana kerran, 6.3. Päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämistyö eteni osana Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen laaja-alaisen kuntoutuksen prosessia hankkeen työntekijöiden koordinoimana. Maakunnan päihde- ja mielenterveysasioita ryhdyttiin työstämään Keski-Suomen sairaanhoitopiirin hallituksen nimeämässä Keski-Suomen mielenterveys- ja päihdepalvelujen ohjausryhmässä, jonka toimikausi on 2013–2016. Koska kahta erillistä työryhmää ei ollut tarkoituksenmukaista pitää yllä saman asian tiimoilta, Kosken koordinoima työryhmä päätettiin jättää hankkeen ajaksi tauolle. Se voidaan kutsua tarpeen mukaan koolle, mikäli tiettyjen kysymysten kohdalla halutaan laaja-alaisemman foorumin näkemyksiä tai se muutoin nähdään tarpeelliseksi.

5. Vanhuspalveluiden työryhmä

- Työryhmä toimi Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen työryh-
kasryhmänä ja sen kokoonpanoa laajennettiin. Työryhmä ko-
koontui vuoden aikana 3 kertaa, 26.1., 4.5. ja 28.9. Työryh-
mässä keskityttiin vanhuspalveluiden prosessiin sekä Keski-
Suomen ikäihmisten palveluiden järjestämissuunnitelman työs-
tämiseen.

6.2.2 Kosken työkokoukset

Koske järjesti vuonna 2015 seuraavat työkokoukset:

1. Varhaiskasvatuksesta vastaavien maakunnallinen työkokous

- 13.4. järjestetyn työkokouksen aiheena olivat varhaiskasvatus- ja
sosiaalihuoltolain uudistukset, varhaiskasvatuksen rooli kun-
nan hyvinvointipalveluissa ja yhteistyö sote-uudistuksessa sekä
tulevaisuuden pedagogiikka

2. Maakunnallinen varhaiskasvatuspäälliköiden neuvottelupäivä

- Järjestettiin 22.10. yhteistyössä OHOI – Osaamista vuorohoi-
toon -hankkeen kanssa. Kysymyksessä on kolmen neuvottelu-
päivän muodostama prosessi, jonka aikana kootaan yhteen ja
dokumentoidaan vuorohoidon järjestämisen malleja Keski-
Suomen kunnissa sekä kehitetään nykyiset ja tulevaisuuden
tarpeet huomioivia malleja vuorohoidon järjestämiseen. Kaksi
seuraavaa päivää järjestetään vuoden 2016 keväällä ja syksyllä.

3. Kuraattorien maakunnallinen työkokous

- Pidettiin sovitusti 9.6.2015 Jyväskylän ammattiopiston tiloissa.
Ohjelma suunniteltiin yhteistyössä maakunnan kuraattoreista
koostuvan työryhmän kanssa. Aiheina olivat oppilas- ja opis-
kelijahuoltolain toimeenpano, uusi sosiaalihuoltolaki sekä etsi-
vän nuorisotyön ja oppilashuollon yhteistyö.

4. Sosiaali- ja terveysjohdon työkokous

- Järjestettiin kaksi kertaa (19.3. ja 28.10.) yhteistyössä Keski-
Suomen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön
kanssa. Käsittelyssä olivat mm. sote-uudistus ja maakunnan
sote-valmistelu, tiedonhallinta, asiakas- ja potilasjärjestelmät,
sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaki, vaikuttavuuden arviointi
sekä vammaispalvelujen kustannukset.

5. Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskusten yleissuunnittelijoiden, lapsiperhetyön ja lastensuojelun kehittäjien yhteinen työkokous

- Järjestettiin Koskessa 2.2. yhteistyössä työkokouksia koordinoineen Pikassoksen kanssa. Aiheena oli mm. maakunnallisen kehittämisrakenteen valmistelu ja yhteistyö Perusterveydenhuollon yksiköiden kanssa.

6. Sosiaalialan osaamiskeskusten sosiaaliasiamiesverkoston työkokous

- 20.2. Koskessa pidetyn kokouksen aiheena oli vuoden 2014 selvitykset, sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain, toimeentulotukilain ja sosiaalihuoltolain uudistus

6.2.3 Verkostotyö

Koske pyrki toimimaan linkkinä alan valtakunnallisen ja alueellisen kehittämistoiminnan välillä. Verkostotyö jatkui keskeisenä osana toimintaa.

Valtakunnallisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin ja työryhmiin osallistuminen

- STM:n sosiaalipalvelut yksikkö kävi vierailulla Koskessa 27.1.2015
- Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtakunnallisessa neuvottelukunnassa toimikaudella 2014–2017 on Kosken edustajana kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja Risto Kortelainen ja hänen varajäsenenään kannatusyhdistyksen hallituksen jäsen Outi Markkanen.
- Osaamiskeskusjohtajien kuukausittaiset työkokoukset, Raili Haaki
- Osaamiskeskussuunnittelijoiden verkosto, Sivi Talvensola
- Osaamiskeskusten sosiaaliasiamiesten verkosto, Eija Hiekka
- Osaamiskeskusten valtakunnallinen sosiaalihuollon tiedonhallinnan verkosto, Sivi Talvensola
- Osaamiskeskusten ESR-hankesuunnitteluverkosto, Sivi Talvensola
- Valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät järjestettiin Tampereella 26.–27.8.2015. Päiville osallistuivat kaikki Kosken työntekijät.
- Valtakunnallisen sosiaalisen kuntoutuksen (SOSKU) -hankkeen suunnittelutyöpajat, Raili Haaki ja Sivi Talvensola
- Sosiaalityön tutkimuksen päivät 12.–13.2.2015 Turku, Minna Kesänen, Raili Haaki

- TerveSos-tapahtuma 6.–7.5.2015 Jyväskylässä, Raili Haaki
- Pohjoismainen sosiaalityön konferenssi Courage in Social Work 10.–12.6.2015 Helsinki, Sivi Talvensola
- Valtakunnalliset lastentarhanopettajapäivät 26.–27.9.2015 Turku, Tuulikki Koljonen

Maakunnallisiin verkostoihin osallistuminen:

- Yhteistyötapaamisia Aluehallintoviraston kanssa jatkettiin edelleen
- Yhteistyötapaamisia Keski-Suomen sairaanhoitopiirin Perusterveydenhuollon yksikön ja Keski-Suomen Kaste-hankkeiden kanssa jatkettiin edelleen
- Maakunnan yhteistyöryhmä MYR. Kosken nimettynä edustajana MYR:n toimintaan osallistui Raili Haaki (varajäsen Risto Kortelainen)

Ohjaus-, kehittämis- yms. ryhmiin osallistuminen:

- Itä- ja Keski-Suomen Kaste-aluejohtoryhmä, Raili Haaki (toiminta päättyi vuoden 2015 aikana).
- Itä- ja Keski-Suomen sote-alueen ICT-kehitystyöryhmä, Raili Haaki ja Sivi Talvensola
- Jyväskylän hoivapalveluyhdistyksen Juniorinuotta–projektin ohjausryhmä, Raili Haaki
- Jyväskylän yliopiston hallinnoiman Campus FI -hankkeen yhteistyöryhmä, Raili Haaki, Sivi Talvensola
- Keski-Suomen Hyvis-portaalia kehittävä AlueMuru-työryhmä, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Sivi Talvensola
- Sähköisen asioinnin valmisteluryhmä, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Raili Haaki
- Jyväskylän kaupungin hallinnoiman Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen ohjausryhmä, Raili Haaki
- Jyväskylän ammattikorkeakoulun hallinnoiman OHOI – Osaamista vuorohoitoon -hankkeen ohjausryhmä, Raili Haaki
- SARANA-hankkeessa kehitetyn moniammatillisen tilanearvioityöskentelymallin kehittämistyöryhmä, Raili Haaki, Sivi Talvensola
- Perusturvaliikelaitos Saarikan johtokunta, Raili Haaki (varajäsen)

Luennot ja puheenvuorot

- **Sosiaalihuoltolain ja sote-rakenteen uudistuksesta.** Luento 18.2.2015 Keski-Suomen Lions, Raili Haaki

- **Sosiaali- ja terveydenhuollon integroidun kehittämiskenteen visioita ja toteuttamissuunnitelmia.** Puheenvuoro 28.4.2015 Huoltaja-säätiön, Sosnetin ja sosiaalialan osaamiskeskusten työseminaarissa ”Sosiaalihuollon tutkimus, koulutus ja kehittäminen käytäntöä palvelemaan” Kuntatalolla Helsingissä Raili Haaki & Marja Heikkilä
- **Kehittämistyöstä ja kumppanuudesta.** Luento 22.5.2015 Ylemmän Amk-tutkinnon koulutus, JAMK, Raili Haaki

7 KOSKEN PALVELUTOIMINTA

7.1 Sosiaaliasiamiestoiminta

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiespalvelu laajeni 1.7.2015 kattamaan koko maakunnan, kun myös Keuruu ja Multia päätyivät hankkimaan palvelun Koskesta. Päätoimisena sosiaaliasiamiehenä on vuodesta 2004 saakka jatkanut Eija Hiekka. Tanja Hänninen on oman työnsä ohessa toiminut Jyväskylän kaupungissa Palokan, Tikkakosken ja Vaajakosken sosiaaliasiamiehenä. Kumpikin asiamies on vuoden mittaan osallistunut useisiin ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin.

Sosiaaliasiamiestyö on aiempien vuosien tapaan ollut enimmäkseen asiakaspalvelua: yhteydenottoihin vastaamista ja sosiaalihuollon palveluja koskevaa selvittelyä, tiedotusta ja neuvontaa. Osa asioista edellytti henkilökohtaista tapaamista ja asiakkaiden pyynnöstä osallistuttiin asiakaspalaverihin ja palvelusuunnittelutilanteisiin. Tehtävään on lisäksi kuulunut yhteistyötä julkisten ja yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien, järjestöjen ja sosiaalialan kehittämishankkeiden kanssa. Opetustehtäviä on ollut sekä Jamk:ssa, JAO:ssa, Jyväskylän yliopistossa että Jyväskylän avoimessa yliopistossa.

Sosiaaliasiamies on koonnut kunnittain palautetietoa sosiaalihuollon palvelujen toimivuudesta, seurannut asiakkaan oikeuksien ja aseman kehitystä sekä laatinut lakisääteisen vuosittaisen selvityksen kunnanhallituksille. Selvitys on toimitettu myös kuntien perusturvalautakuntiin, tarkastuslautakuntiin, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, lapsiasiavaltuutetun toimistoon ja Valviraan. Vuotta 2014 koskenut selvitys valmistui huhtikuussa 2015, ja se julkaistiin ensimmäistä kertaa pelkästään sähköisessä muodossa. Selvityksestä lähetettiin tiedote viestimille. Palvelujen tilaa ja kehittämistarpeita käsiteltiin kunnanhallituksissa, sosiaalilautakunnissa ja kuntakäynneillä. Palvelupalautetta hyödynnettiin lisäksi koulutusten ja kehittämishankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Suojattu sähköinen viestinvälitys Valtorin asiointitili-palvelulla on ollut koe-käytössä. Menetelmä vaikuttaa melko monivaiheiselta eikä se ole toistaiseksi saavuttanut asiakkaiden keskuudessa suurta suosiota.

Vuonna 2015 sopimuskunnista tuli 576 eri asiaa koskevaa yhteydenottoa (565 vuonna 2014) ja muista kuin sopimuskunnista tai ilman kuntatietoa tuli 18 (11) asiointia. Yhteydenottojen määrä sopimuskunnista vaihteli kuukausittain 32–71, vähiten niitä tuli kesäkuussa ja eniten maaliskuussa. Yleisimmin palaute koski viranhaltijapäätöksiä ja palvelun toteuttamista, tyytymättömyys oli yleisempää kuin pelkkä tiedustelu. Toimeentulotukea koskevan palautteen osuus oli edelleen 35 % (35 %), lastensuojelun osuus oli 15 % (16 %), vammaispalveluasioden osuus 11 % (12 %), ikääntyneiden palvelut 8 % (8 %) ja perheasioiden osuus 6 % (9 %). Yhteydenotoista 47 % tuli Jyväskylästä, 12 % Äänekoskelta, 8 % Jämsästä ja 6 % Laukaasta. Asiointeja tuli kaikista muista kunnista paitsi Kyyjärveltä ja Luhangasta. Sosiaalihuollon palvelupalautetta ja asiakkaan aseman kehitystä kuvataan tarkemmin sosiaaliamiehen selvityksessä.

7.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä

Vuosi 2015 oli kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän yhdestoista toimintavuosi. Tehtävässä toimi Tanja Hänninen. Seitsemän kuntaa osti palveluita toimintavuoden aikana.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palveluna tarjottiin konsultaatiota, työparityöskentelyä sekä koulutusta lastensuojelun ja lasten huollon ja tapaamisoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. Tanja Hänninen toimi myös täytäntöönpanosovittelijana. Työapua sai muun muassa lastensuojelutarpeen selvityksiin, huostaanoton päättämisen arviointiin, olosuhdeselvityksiin sekä lapsen läheisverkoston kartoituksiin. Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä toimi myös toisena, lastensuojeluun perehtyneenä työntekijänä lastensuojelulain 13 §:n mukaisen, lapsen asioista vastaavan kunnan sosiaalityöntekijän työparina erilaisissa lastensuojelun tehtävissä. Tanja Hänninen toimi lisäksi lastensuojelulain 22 §:n mukaisena lastensuojelun edunvalvojana, johon hänellä on pätevyys. Kunnat käyttivät tätä edunvalvonnan palvelua vuoden aikana runsaasti.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän toiminta perustui suorite-taksaan, joka pidettiin edellisvuoden tasolla. Lastensuojelun edunvalvojan suoritetaso oli samansuuruinen.

Kiertävällä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijällä oli lisäksi seuraavia lastensuojelun asiantuntijatehtäviä:

- VOIKUKKIA-vertaisryhmätoiminnan koordinointi Keski-Suomessa. Toiminnalla tuetaan huostaan otettujen ja sijoitettujen lasten vanhempia heidän omassa vanhemmuudessaan ja yhteydenpidossa sijoitettuun lapseen.
- VOIKUKKIA-vertaisryhmän ohjaajan pätevyys 10/2015 alkaen
- Kosken koordinoiman Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän sihteeri
- Työpanos (5 vkoa) Jyväskylän kaupungille Koulutuksellisen tasa-arvon hankkeeseen (KouTa)
- Lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoonkutsujan ja sihteerin tehtävät
- Lastensuojelun ja lastenpsykiatrian yhteistyön kehittäminen, Keski-Suomen sairaanhoitopiirin lastenpsykiatrian Intensiivisen avohoidon kehittäminen -projektin ohjausryhmän jäsen.
- Kouluttajana: Kuritusväkivallan tunnistaminen ja ehkäisy -koulutus ja Saarikan päivähoidon koulutus

7.3 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hallinnoimaa konsultoivan erityislastentarhanopettajan palvelutoimintaa jatkettiin seitsemättä vuotta. Tehtävässä jatkoi Tuulikki Koljonen, elokuusta 2015 lähtien 60 % työajalla.

Vuoden aikana Kosken sopimuskuntien määrä väheni yhdeksästä seitsemään. Palvelua käyttivät Hartola, Joutsa, Kannonkoski, Kinnula, Kivijärvi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Multia sekä Saarijärvi. Toukokuun lopussa kaksi kuntaa jäi toiminnasta pois: Kannonkoskelle valmistui oma varhaiserityisopettaja ja Saarijärvellä aloitti oma kiertävä erityislastentarhanopettaja. Kunnat maksoivat toiminnasta aiheutuneet kulut suhteessa käyttämiensä palvelujen määrään. Konsultoivan erityislastentarhanopettajan palveluja ostettiin myös yksityiseltä palveluntuottajalta, erityislastentarhanopettaja Hellevi Ahoniemeltä, joka kävi Kuhmoisten ja Multian kunnissa.

Toimintaa suunniteltiin ohjausryhmän tapaamisissa (17.4. ja 16.11.2015). Konsultoivan erityislastentarhanopettajan työstä toteutettiin arviointikysely kesän ja syksyn 2015 aikana. Kyselyyn saatiin 35 vastausta. Perhepäivähoitajia kysely ei tavoittanut. Tärkeimmäksi koetut kelton tyotehtävät olivat konsultaatio paikan päällä, lasten havainnointi, toimintakäytäntöjen kehittämi-

nen sekä pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä työntekijöiden kanssa. Kosken rooliksi keltan työnantajana nähtiin palvelun mahdollistaja, työn organisoija, uuden tiedon välittäjä, työntekijän tuki ja neuvonantaja sekä koulutuksen järjestäjä.

Toiminta tilastoitiin. Vuoden aikana keltot tekivät kaikkiaan 357 käyntiä varhaiskasvatuksen toimipaikkoihin sopimuskunnissa. Käyntimäärä vaihteli kuukausittain 20–51. Keskimäärin keltot tekivät 30 toimipaikkakäyntiä kuussa.

Maakunnallinen varhaiserityisopettajien työkokous järjestettiin 6.2.2015 yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin lastenneurologian kanssa. Päivän teemana oli ”Mitä meille kuuluu?”. Päivän pohjalta valmisteltiin artikkeli Suomen varhaiskasvatuksen erityisopettajien SVEOT-lehteen. Päivän yhteydessä järjestettiin lelu- ja opetusmateriaalinäyttely.

Pohjoisen Keski-Suomen erityislastentarhanopettajien työkokous järjestettiin Äänekoskella 8.10.2015 yhteistyössä Kosken, Keski-Suomen sairaanhoitopiirin lastenneurologian ja Äänekosken kaupungin kanssa.

Tuulikki Koljonen osallistui Kasvatuskumppanuus-täydennyskoulutukseen 28.8.2015 Jyväskylässä ja ”Erityisten perjantai” -kokoukseen 25.9.2015 sekä valtakunnallisille lastentarhanopettajapäiville 26.–27.9.2015 Turussa. Hän edusti Koskea kasvatustieteiden laitoksen Varhaiskasvatus 20 vuotta -juhlaseminaarissa 6.11.2015 Ruusupuistossa Jyväskylässä.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja osallistui sopimuskunnissa varhaiskasvatussuunnitelman (VASU) ja varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelman (VARSU) sekä esiopetussuunnitelman laatimiseen (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet) yhteistyössä lasten vanhempien, varhaiskasvatus- ja esiopetushenkilöstön sekä muiden asiantuntijatahojen kanssa. Lisäksi hän on ollut mukana kuntien moniammatillisissa työryhmissä, joissa suunniteltiin ja kehitettiin varhaiserityiskasvatusta ja siihen liittyviä lasten ja perheiden palveluja. Tehtävänä on ollut myös seudullisen ja alueellisen varhaiserityiskasvatuksen kehittäminen.

Konsultoivan erityislastentarhanopettajan toimintatapoina olivat:

- jalkautunut, suora henkilöstön ohjaus ja konsultaatio
- kuntien työntekijän työparina toimiminen
- osallistuminen asiakastapaamisiin/kotikäynteihin/neuvotteluihin
- puhelinkonsultaatio

- pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä henkilöstön kanssa
- yksilö-/pienryhmätyöskentely lasten kanssa
- varhaiserityiskasvatukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen
- uusimpaan tutkimukseen ja hyväksi todettuihin toimintamalleihin perustuva kehittämistyö

7.4 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä

Lastensuojelulain (417/2007) 14 §:n mukaan "Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoista sekä muista lastensuojelutyössä tarvittavista asiantuntijoista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Lastensuojelun asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi."

Koske on koordinoanut toimintaa vuodesta 2009 lähtien. Sihteereinä toimivat Tanja Hänninen Koskesta ja Pirjo Selin Keski-Suomen ensi- ja turvakodista. Vuoden 2015 aikana asiantuntijaryhmää käytettiin neljä kertaa. Ryhmä sai tehtäväkseen moniulotteisia asiakastilanteita, joissa edellytettiin vaativaa erityisasiantuntijuutta, etenkin laki- ja psykiatrasta osaamista. Tarvittavan asiantuntumuksen turvaamiseksi käytettiin myös maakunnan ulkopuolisia asiantuntijoita. Asiantuntijoiden osallistumisessa hyödynnettiin myös videoneuvotteluyhteyttä. Ryhmän toimintaa uudistettiin siten, että asiakkaila oli mahdollisuus tulla kuulluksi istunnon alussa.

Työntekijöiden tueksi tarkoitettu ryhmä koettiin tarpeelliseksi. Ryhmää käyttäneiden työntekijöiden palautteiden perusteella osallistuminen konsultaatioon ja asiantuntijoiden kirjoittama lausunto toivat uutta näkökulmaa vaikeisiin asiakastilanteisiin ja auttoivat ratkaisujen tekemisessä.

Vuoden 2015 aikana asiantuntijaryhmän toiminnan kehittämistä ja arviointia jatkettiin yhteistyössä maakunnan sosiaali- ja terveysjohdon ja Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän jäsenten kanssa sekä Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeessa. Ryhmä jatkaa toimintaansa samalla rakenteella. Hinnoittelua muutetaan siten, että konsultaatiosta veloitetaan todellisten kustannusten mukaan.

7.5 Koulutus ja konsultointi

Koulutusta järjestettiin suunnitelman mukaisesti uudesta sosiaalihuoltolaista sekä lastensuojelulain muutoksista ja vaikuttavuudesta:

- **17.3. Sosiaalihuoltolaki uudistuu – miten arviointi muuttuu?**
Lasten ja perheiden kanssa työskenteleville, lapsiperhepalveluiden työntekijöille (mm. sosiaalityöntekijät, perhetyöntekijät, sosiaaliohjaajat, esimiehet) suunnattuun koulutukseen osallistui 50 ammattilaista ympäri maakuntaa. Koulutuksen tavoitteena oli vahvistaa osallistujien ymmärrystä muuttuneesta lainsäädännöstä ja prosessista sosiaalihuoltolain 42 §:n tai lastensuojelulain 27 §:n mukaista palvelutarpeen arviointia tehtäessä. Kouluttajina toimivat Päivi Sinko ja Johanna Vaitomaa Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmeniasta. Koulutus oli maksullinen. Palautetta antaneet 20 osallistujaa olivat varsin tyytyväisiä koulutuksen antiin. Tieto koettiin käyttökelpoisena omaan työhön ja kokonaisuuteen oltiin erittäin tyytyväisiä.
- **17.9. Maakunnallinen lastensuojelun sosiaalityön koulutuspäivä.** Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Jyväskylän kaupunki ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus järjestivät Keski-Suomen lastensuojelun sosiaalityöntekijöille suunnatun seminaarin. Päivän aikana pohdittiin muun muassa lastensuojelutyön vaikuttavuutta ja onnistumisia Päivi Petreliuksen (THL), Tarja Pösön (Tampereen yliopisto) sekä paikallisten ammattilaisten johdolla. Päivään osallistui noin 60 ammattilaista ympäri maakuntaa. Koulutus oli maksuton.
- **23.10. Sosiaalinen raportointi rakenteellisen sosiaalityön menetelmänä.** Sosiaalijohtajille, johtaville sosiaalityöntekijöille, sosiaalityöntekijöille, sosiaaliohjaajille ja sosiaalialan kehittäjille suunnatun koulutuspäivän tavoitteena oli lisätä ymmärrystä ja antaa esimerkkejä rakenteellisesta sosiaalityöstä sekä ideoida, miten rakenteellista sosiaalityötä voi toteuttaa omassa työssään. Päivä koostui alustuksista ja niihin perustuvasta työpajatyöskentelystä. Luennoitsijoina toimivat Kati Närhi Jyväskylän yliopistosta, Laura Tiitinen Lapin yliopistosta, Auri Lyly ja Laura Rapo Helsingin kaupungista sekä Sanna Keskikylä SOS II -hankkeesta. Maksulliseen koulutukseen osallistui 15 ammattilaista.

Lisäksi toteutimme ammattilaisten toiveiden perusteella seuraavan koulutuksen:

- **26.5. Kriisityön koulutus - Psykologi Salli Saari.** Koulutus oli suunnattu kriisissä olevia ihmisiä työssään kohtaaville sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille. Päivän aikana käytiin läpi kriisin synty, vaiheet ja auttamisen menetelmät esimerkkeineen. Maksullisessa koulutuksessa oli 52 osallistujaa. Koulutus sai hyvää palautetta erityisesti luennoitsijan syvällisen tietämyksen ja ammattitaidon osalta. Aikaa olisi toivottu lisää lasten ja nuorten kriisien teeman käsitteelyyn.

Olimme yhteistyökumppanina järjestämässä mm. seuraavia tilaisuuksia:

- Moniammatillisen asiakastyön intensiivijakso, ns. SARANA-jakso, aloitusseminaari 26.1. ja loppuseminaari 30.3., järjestäjinä Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Koske
- Monialaisen yhteispalvelun uusi verkosto Keski-Suomessa – keskustelutilaisuus sote-johdolle 28.1., Laukaan kunta, Koske
- Kehitysvammaisten asumisohjelman KEHAS-seurantaryhmän alueellinen keskustelutilaisuus 10.2., järjestäjänä Keski-Suomen vammaispalvelutyöryhmä
- Itä- ja Keski-Suomen yhteisen Kaste-ohjelman sote-kehittäjäseminaari – Tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäminen 27.3. Siilinjärvi, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Itä- ja Keski-Suomen alueen perusterveydenhuollon yksiköt, STM – Kaste-ohjelma, Koske
- Maakunnallisen ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden perhehoidon koordinoinnin koulutuspäivät 31.3. ja 24.11., järjestäjinä Jyväskylän kaupunki, Perhehoitoliitto, Koske
- Valtakunnallinen kehitysvamma-alan konferenssi ELÄMÄ ON LAIFFII 14.–15.4., järjestäjinä Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunta KVANK, Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö, Savon vammaisasuntosäätiö, Kehitysvammaliitto, Kehitysvammaisten palvelusäätiö, Kehitysvammaisten tukiliitto ry, Koske.
- Peurunka2-seminaarin Johtamisen työpaja 15.4., Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke, Koske

- Peurunka3-seminaarin Johtamisen ja Vammaispalvelujen työpajat 27.10., Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke, Koske
- Käytännön vastauksia ja visioita moniammatillisuuteen ja sosiaali- ja terveydenhuollon integraatioon -koulutuspäivä 8.12., järjestäjinä Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Koske
- Keskustelutilaisuus perustoimeentulotuen siirtämisestä Kelalle 10.12. Toivakan kunta, Kela, Koske

Konsultointi

- Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän työpanosta ostettiin yhteensä viiden viikon verran Koulutuksellisen tasa-arvon hankkeeseen (Kouta), jossa työtehtävänä oli edistää lastensuojelun, sivistystoimen ja nuorisotoimen yhteistyötä.
- Kosken suunnittelijan työpanosta myytiin Keski-Suomen vammaispalvelusäätiölle tapahtumien järjestelyyn eri vaiheissa vuotta.

7.6 Työnohjaus

Koske tarjosi edelleen työnohjausta maksullisena palvelutoimintana. Koulutettuna työnohjaajana toimii johtaja Raili Haaki. Vuoden 2015 syksyllä käynnistyi yksi työyhteisön työnohjausprosessi.

8 KEHITTÄMIS- JA HANKE TOIMINTA

8.1 Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa

Osaamisen kehittämisessä vastuuhenkilönä on toimintavuonna ollut koulutuspäällikkö Tuula-Leena Raiski ja kuntatuessa suunnittelija Minna Kesänen.

Osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittämisessä painottui erityisesti uusien koulutustuotteiden tuottaminen ja oppimisympäristön uudistus. Verkkokurssien tuottaminen merkitsi laajaa yhteistyötä sisältöasiantuntijoiden, kokemusasiantuntijoiden, videotuottajien ja teknisten asiantuntijoiden kanssa. Vuoden aikana tuotettiin seuraavat verkkokurssit: *Hoito- ja kuntoutusmenetelmät rahapeliongelmissa 2*

op, Rahapelaajan läheiset 1 op, Digitaalinen pelaaminen 2 op ja osittain Nuorten pelaaminen 2 op. Lisäksi tuotettiin ja pilotoitiin uuden tyyppisenä opiskelumahdollisuutena Pelihaittojen ehkäisy -itseopiskeluaineisto. Netti- ja peliongelmat ja opiskelukyky -verkkokurssia jatkokehitettiin yhteistyössä Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiö YTHS:n kanssa.

Vuoden aikana järjestettiin yhdeksän verkkokurssia yhteistyössä kolmen ammattikorkeakoulun, yhden yliopiston ja yhden ammattiopiston kanssa. Niihin osallistui yhteensä noin 140 henkilöä. Marraskuussa avautuneeseen Pelihaittojen ehkäisy -itseopiskeluaineistoon ehti loppuvuodesta kirjautua kolmisenkymmentä opiskelijaa. Uusi osaamisen kehittämisen yleisjulistete tuotettiin markkinointia varten.

Kuntatuki

Vertaisarviointihankkeessa jatkettiin keväällä tiedonkeruuta pilottialueilla (Tampere, Eksote, Pori ja Kainuun sote) rahapeliongelmiä ehkäisyn ja hoidon nykytilasta. Aineistosta tehtiin alustavat analyysit, alueelliset raportit ja kehittämissuunnitelmat. Syksyn aikana toteutettiin arviointitulosten esitelytilaisuudet hankealueilla ja aloitettiin arvioinnin pohjalta suunnitellut menetelmäkoulutukset.

Vuoden aikana osallistuttiin alan valtakunnallisille päiville ja messuille. Yhteistyötä jatkettiin Alkoholiohjelman ja Ehyt ry:n kanssa rahapelihaittojen integroimiseksi osaksi ehkäisevää päihdetyötä ja Pakka-toimintamallia. Yhteistyötä tehtiin myös Pelirajat'on -hankkeen kanssa. Päijät-Hämeen ja Kokkolan pelipilottien kanssa jatkettiin yhteistyötä muun muassa palvelujen arvioinnissa, koulutuksissa ja palvelujärjestelmän mallinnuksessa. Yhteistyötä on ollut useiden eri tahojen kanssa tulevien hankkeiden valmistelussa. Tiedottamiseen, valtakunnalliseen yhteistyöhön ja yhteiskehittämiseen kuntatoimijoiden kanssa liittyi useita koulutuksia, työpajoja ja materiaalityötoja.

Kouluttajayhteistyötä tehtiin Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön järjestämällä Rahapeliongelmiä kohtaaminen -verkkokurssilla.

8.2 Keski-Suomen SOTE 2020

Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke on Jyväskylän kaupungin hallinnoima Kaste-rahoitteinen hanke, joka toteutetaan ajalla 1.3.2014–21.10.2016. Hankkeen työntekijät ovat osa Kosken työyhteisöä ja yhteistyö Kosken ja hankkeen välillä on ollut tiivistä ja sujuvaa.

Hankkeen kokonaistavoite on:

Keski-Suomen SOTE 2020 hankkeen tavoite on rakentaa uudelle Keski-Suomen sote-alueelle asukas- ja asiakaslähtöinen tuotantorakenne ja toimintamalli, jolla turvataan Keski-Suomen asukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelut.

Osatavoitteet ovat:

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen vahvistaminen palvelutuotantojärjestelmä uudelleen organisoimalla. Laajan palveluintegraation toteutus asiakaslähtöisinä palvelukokonaisuuksina.
2. Koska uudessa mallissa järjestämisvastuuta keskitetään, varmistetaan lähipalveluiden toimivuus useilla eri tavoilla.
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisosaamisen parantaminen kaikilla tasoilla.
4. Uuden alueellisen kehittämis-, koulutus- ja tutkimusrakenteen luominen sosiaali- ja terveyspalveluiden laadun ja kehittymisen varmistamiseksi.

Hankkeen *ensimmäisen osatavoitteen* toteutus on jakautunut neljään eri prosessiin, joita ovat lasten, perheiden ja lastensuojelun prosessi, vanhustenhuollon prosessi, monialaisen kuntoutuksen prosessi ja sote-integraation prosessi. Kaikissa prosesseissa on toiminut laaja työryhmä (30–50 henkeä), joka on koostunut maakunnan eri osien ammattilaisista, jotka toimivat vastuutehtävissä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Osa työryhmistä on jakautunut työrukkasyhmiin, jotka ovat työstäneet eri osa-alueita (esimerkiksi muistisairaiden hoito, lasten ja perheiden tutkimuksellinen osaaminen, jne.). Monialaisen kuntoutuksen osalta ryhmät ovat muodostuneet yhteistyössä sairaanhoitopiirin ja Kosken jo toimivien ryhmien kanssa. Ryhmät ovat työstäneet kukin omaa prosessia eri näkökulmista ja tuottaneet yhteistä tietopohjaa, strategista aineistoa ja toimintamalleja. Yhteisenä lähtökohtana on ollut asukkaiden ja asiakkaiden näkökulma sekä sote-integraation tuottama hyöty varsinkin niille asiakkaille, jotka tarvitsevat paljon palveluita.

Lähipalvelutyöryhmä – niin kuin muutkin työryhmät – sai erityisen paljon aineistoa vuoden 2015 alkupuolella toteutetusta kuntakierroksesta kaikkiin Keski-Suomen 21 kuntaan. Sen pohjalta luonnosteltiin Keski-Suomen palvelumalli. Mallia hyödynnetään myös palveluverkon simuloinnissa ja optimoinnissa, jonka tiedonkeruu ajoittui vuoden 2015 loppupuolelle.

Hankkeen *johtamisosion* keskeiset periaatteet ovat samat kuin koko hankkeen lähtökohdat: asiakkuudet, kustannustietoisuus, avoimuus, luottamuksen rakentaminen. Osion suunnittelu toteutettiin mm. ohjausryhmälle ja vanhustyön johdolle suunnatun kyselyn ja neuvottelumenettelyllä toteutetun hankinnan avulla. Koska hankkeen aikana ei ole syntynyt sote-organisaatiota, johtamisosiossa keskitytään johtamiskulttuurin uudistamiseen ja uusien johtamismenetelmien käyttöönottoon. Koska johtamisvalmennuksesta suuri osa toteutetaan oppisopimusopimuskoulutuksena (mm. JET-koulutus, Lähijohtamisen ammattitutkinto), se toteutuu vuosina 2016–2018.

Tutkimus-, koulutus- ja kehittämisrakenteen osalta hankkeessa valmistui ehdotus kehittämisrakenteeksi. Hanke tilasi Koskelta aiheesta selvityksen, jonka toteutti Kosken johtaja Raili Haaki. Raportissa ehdotetaan mm. nykyisten kunnallisten kehittämisvoimavarojen ja sosiaalialan osaamiskeskuksen integroimista yhteiseksi maakunnalliseksi kehittämisyksiköksi, joka toimisi sotealueen strategisen johdon yhteydessä.

8.3 Rainer

Rainer-hankkeen toimenpiteillä edistetään keskisuomalaisten romanien eteenmistä kohti työelämää. Hankkeen tarkoituksena on keskisuomalaisten romanien koulutustason parantaminen. Lisäksi hankkeen toimenpitein tuotetaan lisäarvoa olemassa oleviin palveluihin ja edistetään monialaisten palveluiden hyödyntämistä. Hankkeen tavoitteena on tukea romanien koulutautumista, ammatin hankkimista, työpaikkojen löytymistä sekä työssä menestymistä. Hankkeessa puretaan koulutukseen hakeutumiseen ja tutkintojen loppuun suorittamiseen liittyviä esteitä esimerkiksi tukihenkilötoiminnalla, perhetyöllä ja opiskelijoille räätälöidyllä valmennusohjelmalla.

Hanketta hallinnoi Jyväskylän kaupunki, osatoteuttajina toimivat Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Hanketta rahoittaa Euroopan unionin sosiaalirahasto ja Keski-Suomen elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus. Hanke toteutetaan ajalla 1.6.2015–31.1.2018.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen rooli hankkeessa on kytkeä romaniasiat sosiaalialan osaamiskeskustoimintaan yhdeksi sen erityistehtäväksi. Rainer-hankkeessa viedään eteenpäin ROMKO-esiselvityksessä (2014) jäsennettyä suunnitelmaa valtakunnallisen romaniasiain tutkimus- ja kehittämistyön käynnistämiseksi. Osana Kosken johtajan työtä (10 %) selvitetään keskuksen organisoitavaihtoehtoja ja resursointimahdollisuuksia. Vuoden 2015 aikana suunnittelutyötä vietiin eteenpäin yhdessä valtakunnallisten ja maakunnallisten osapuolten, mm. romaniyhteisön, kuntien ammattilaisten sekä STM:n toimijoiden kanssa.

8.4 Kansa-koulu

Kansa-koulu – Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanon valtakunnallista hanketta valmisteltiin kesään 2015 saakka osaamiskeskusverkoston yhteistyönä. Hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen: valtionavustus on myönnetty ajalle 1.8.2015–31.12.2017. Hanketta hallinnoi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom.

Hankkeen tarkoituksena on (1) tukea kansallisten luokitusten ja asiakirjarkenteiden toimeenpanoa sosiaali- ja terveydenhuollon tuotantoorganisaatioiden asiakastietojärjestelmiin, niin että ne noudattavat sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain vaatimuksia, (2) kehittää sosiaalialan henkilöstön osaamista ja valmiuksia tuottaa sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaisia asiakastyön dokumentteja ja (3) tukea sosiaalialan organisaatioiden valmiutta liittyä valtakunnalliseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon.

Hanke toteutetaan osaamiskeskusverkoston tuella. Hankkeeseen on palkattu projektipäällikkö ja kaksi asiantuntijaa. Osaamiskeskusalueille on osoitettu henkilöresurssia hankkeen alueellisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Koskeen palkataan osa-aikainen (50 %) asiantuntija kevästä 2016 alkaen edistämään ja tukemaan kuntia hankkeen tavoitteiden mukaisessa kehittämistyössä. Ennen aluekoordinaattorin palkkaamista hankkeeseen on käytetty Kosken johtajan ja suunnittelijan työpanosta.

Syksy 2015 kului hankkeen käynnistelyssä ja toiminnan suunnittelussa. Vuoden 2016 aikana Kansa-koulu-hankkeessa järjestetään koulutusta asiakasasiakirjalaista, koulutetaan alueellisia kirjaamisvalmentajia ja aloitetaan valittujen pilottiorganisaatioiden ja -alueiden kanssa kansallisesti määritellyn sosiaalihuollon palvelutehtäväluokituksen ja sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaisten määrämuotoisten asiakasasiakirjojen käyttöönotto.

8.5 OHOI – Osaamista vuorohoitoon

OHOI – osaamista vuorohoitoon on Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston vuosina 2015–2016 toteuttama varhaiskasvatuksen vuorohoidon kehittämishanke Keski-Suomessa. Kosken tehtävänä on järjestää tänä aikana kolme vuorohoidon neuvottelupäivää maakunnan varhaiskasvatusjohtajille. Ensimmäinen neuvottelupäivä suunniteltiin ja järjestettiin yhteistyössä hanketoimijoiden kanssa 22.10.2015. Hankkeeseen käytetään joustavasti Kosken johtajan, suunnittelijan ja konsultoivan erityislastentarhanopettajan työpanosta.

8.6 Hankesuunnittelu

Koske oli vuoden aikana mukana hankehakuprosesseissa suunnittelemassa sosiaalialan kehittämistä. Alla olevaan listaan on koottu nämä hankkeet päähakijatahoineen:

- PRO SOS – Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa, Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SoNet Botnia (odottaa rahoituspäätöstä)
- Järjestöjen ja kuntien hyvinvointiyhteistyö, Koske (valmistelussa)
- LERI - Local Engagement for Roma Inclusion, Jyväskylän kaupunki
- Suoritusmittaus hyvinvointipalvelujen johtamisen tukena – Case sosiaalinen kuntoutus Jyväskylässä -tutkimushanke, Jyväskylän yliopisto (ei rahoitusta)
- Sosiaalipalvelufoorumi: tasa-arvoisten ja kustannustehokkaiden sosiaalipalveluiden mallintaminen. Reforming Social Services: Modelling Equal and Cost-effective Social Welfare Services (SOPHIC) - tutkimushanke, Jyväskylän yliopisto (ei rahoitusta)

LIITTEET

LIITE 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n jäsenet joulukuussa 2015

1. Hankasalmen kunta
2. Haukkalan lastenpsykiatrisen hoitolaitoksen kannatusyhdistys ry
3. Joutsan kunta
4. Jyväskylän aikuisopiston Sosiaali- ja terveysala (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
5. Jyväskylän ammattikorkeakoulu
6. Jyväskylän ammattiopiston Sosiaali- ja terveysalan oppilaitos (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
7. Jyväskylän Katulähetys
8. Jyväskylän kaupunki
9. Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry
10. Jyväskylän yliopisto
11. Jyväseudun Omaishoitajat ry
12. Jämsän ammattiopisto (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
13. Kannonkosken kunta
14. Karstulan kunta
15. Keski-Suomen kehitysvammaisten tukipiiri ry
16. Keski-Suomen muistiyhdistys ry
17. Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistys
18. Keuruun kaupunki
19. Kinnulan kunta
20. Kivijärven kunta
21. Konneveden kunta
22. Kuhmoisten kunta
23. Kuiville Pyrkivien Tuki ry
24. Kyyjärven kunta
25. Laukaan kunta
26. Luhangan kunta
27. Mannerheimin lastensuojeluliiton Keski-Suomen piiri
28. Multian kunta
29. Muuramen kunta
30. Pelastakaa lapset ry
31. Pesäpuu ry
32. Pihtiputaan kunta
33. Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksen Sosiaali- ja terveysala
34. Puustellin Tuki ry
35. Saarijärven kaupunki
36. Sininauhaliitto
37. Sovatek-säätiö
38. Talentia Keski-Suomi ry
39. Toivakan kunta
40. Uuraisten kunta
41. Vaajakosken suvanto ry
42. Varttuneiden asumisoikeusyhdistys JASO
43. Viitasaaren kaupunki
44. Väentupa ry
45. YAD
46. Äänekosken kaupunki

LIITE 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n hallitus vuosille 2015–2017

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistyksen vuosikokouksessa 26.3.2015 valittiin uusi hallitus. Kosken hallituksen jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ovat:

1. Risto Kortelainen, Jyväskylän kaupunki, varajäsen Anssi Niemelä
2. Sari Välimäki, Keski-Suomen Sosiaaliturvayhdistys, varajäsen Satu Kelin
3. Tuija Hauvala, Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry, varajäsen Lari Kemiläinen, Vaajakosken Suvanto ry
4. Heljä Siitari, Talentia Keski-Suomi ry, varajäsen Marianne Koikkalainen
5. Mikko Mäntysaari, Jyväskylän yliopisto, varajäsen Kati Närhi
6. Mirja Immonen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, varajäsen Kare Norvapalo
7. Outi Markkanen, Äänekosken kaupunki, varajäsen Raija Kolehmainen
8. Jouko Janhonen, K-S kehitysvammaisten tukipiiri, varajäsen Olli-Pekka Haverinen
9. Mirja Lavonen-Niinistö, Mannerheimin lastensuojeluliiton Järvi-Suomen piiri, varajäsen Pia Lahtinen, Pesäpuu ry
10. Sakari Möttönen, Varttuneiden asumisoikeusyhdistys JASO ry, varajäsen Kirsti Kokkola, JAO
11. Vuokko Hiljanen, Laukaan kunta, varajäsen Mikael Palola, SoTe kuntayhtymä/Perusturvaliikelaitos Saarikka

LIITE 3. Kosken henkilöstö vuonna 2015

Kosken palkkaama henkilöstö:

1. **Raili Haaki**, johtaja ajalla 1.4.2014–31.10.2016
2. **Sivi Talvensola**, suunnittelija
3. **Eija Hiekka**, sosiaaliasiamies
4. **Tanja Hänninen**, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä
5. **Tuulikki Koljonen**, konsultoiva erityislastentarhanopettaja
6. **Tuula-Leena Raiski**, koulutuspäällikkö, Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa (valtakunnallista toimintaa, THL:n toimeksiannosta)
7. **Minna Kesänen**, suunnittelija, Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa (valtakunnallista toimintaa, THL:n toimeksiannosta)

Muiden organisaatioiden hallinnoimien hankkeiden kehittäjät:

Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke (4/2014–10/2016), hallinnoija Jyväskylän kaupunki, KASTE-rahoitus

1. **Marja Heikkilä**, hankepäällikkö
2. **Anu Pihl** (palveluohjaus, 10/2015 saakka)
3. **Riitta Pylvänen** (palveluverkko)
4. **Minna Mård** (monialainen kuntoutus, 11/2015 saakka)
5. **Petri Oinonen** (lapset, perheet ja lastensuojelu)
6. **Päivi Koikkalainen** (sote-integraatio)
7. **Tuija Koivisto** (vanhuspalvelut)

LIITE 4. Kosken julkaisutoiminta vuonna 2015

Kosken julkaisut saatavana osoitteessa: <http://koskeverkko.fi/julkaisut/>

Kosken Raportteja -sarja:

1. **Hiekka, Eija, Hänninen, Tanja & Talvensola, Sivi:**
[Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiehen selvitys vuodelta 2014](#) (pdf, 1,45 Mt)
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, raportteja 40/2014
91 sivua

Muita selvityksiä ja raportteja vuonna 2015:

1. **Haaki, Raili:**
[Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisrakenne](#). Ehdotus kehittämistoiminnan maakunnallisesta organisoinnista.
26.10.2015 (pdf)
[Suunnitelman lyhyt versio](#) (pdf) [Diaesitys](#) (pdf)
2. **Rasinmäki, Kristiina:**
[Keski-Suomen SOTE kehittää – Mitä ja miten?](#) Sosiaalityön kandidaatin tutkielma, 2015 (pdf, 1,11 Mt)

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi